ĐẤU TRANH VỚI TỘI PHẠM MUA BÁN, VẬN CHUYỂN TRÁI PHÉP VŨ KHÍ, VẬT LIỆU NỔ, CÔNG CỤ HỖ TRỢ VÀ PHÁO TRÊN TUYẾN BIÊN GIỚI

HOÀNG ĐỨC LONG
Học viện Cảnh sát nhân dân

Nhận bài ngày 11/9/2026. Sửa chữa xong 11/10/2026. Duyệt đăng 19/10/2026.

Abstract

Combating the illegal trafficking and transportation of weapons, explosives, combat gear, and fireworks along border routes is essential to safeguarding national security, maintaining social order and safety, and protecting territorial sovereignty. As cross-border economic and commercial activities expand, criminal operations are becoming increasingly complex, involving diverse methods, sophisticated tactics, and connections across multiple localities. This situation requires improved management practices, stronger inter-agency coordination, enhanced capacity for detection, investigation, and prosecution, and greater public participation in crime prevention. The article proposes several measures to improve the prevention, detection, and handling of these offenses along Vietnam's borders.

Keywords: *Border security, combat gear, crime prevention, explosives, illegal trafficking, weapons.*

1. Đặt vấn đề

Tuyến biên giới quốc gia có vị trí chiến lược đặc biệt quan trọng đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đồng thời là địa bàn diễn ra các hoạt động giao lưu kinh tế, thương mại và hợp tác quốc tế. Bên cạnh những tác động tích cực của quá trình hội nhập, tình hình an ninh, trật tự tại khu vực biên giới cũng đặt ra nhiều yêu cầu đối với công tác quản lý nhà nước và đấu tranh phòng, chống tội phạm. Trong đó, mua bán, vận chuyển trái phép vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ (VK, VLN, CCHT) và pháo là những hành vi tiềm ẩn nguy cơ gây mất an ninh, an toàn xã hội, ảnh hưởng trực tiếp đến tính mạng, sức khỏe, tài sản của nhân dân và hiệu quả quản lý, bảo vệ biên giới quốc gia. Trước yêu cầu thực tiễn, công tác đấu tranh với loại tội phạm này đòi hỏi sự chủ động trong nắm tình hình, kiểm soát địa bàn, phát hiện và xử lý vi phạm; đồng thời phải bảo đảm sự phối hợp chặt chẽ giữa Bộ đội Biên phòng, Công an, Hải quan, chính quyền địa phương và các lực lượng liên quan. Tuy nhiên, những đặc điểm về địa hình, điều kiện kinh tế - xã hội, phương thức giao dịch đa dạng và khả năng lợi dụng hoạt động qua biên giới để thực hiện hành vi trái pháp luật đặt ra không ít khó khăn cho công tác phòng ngừa, phát hiện và xử lý. Vì vậy, việc nghiên cứu thực trạng, nhận diện những vấn đề đặt ra và đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả đấu tranh với tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép VK, VLN, CCHT và pháo trên tuyến biên giới có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Về đấu tranh với tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ và pháo trên tuyến biên giới

Trong những năm gần đây, công tác phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép VK, VLN, CCHT và pháo trên tuyến biên giới Việt Nam đã được các lực lượng chức năng quan tâm triển khai thông qua các kế hoạch phối hợp, hoạt động tuần tra, kiểm soát, tuyên truyền, vận động quần chúng và đấu tranh xử lý vi phạm. Đáng chú ý, ngày 9/12/2025, Bộ Công an, Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng và Cục Hải quan đã tổ chức hội nghị tổng kết hai năm thực hiện Kế hoạch số 3535 về phối

Email: hoanglongt32.kcsmtr@gmail.com

hợp phòng ngừa, đấu tranh với loại tội phạm này trên tuyến biên giới. Theo báo cáo tại hội nghị, trong thời gian triển khai kế hoạch, các lực lượng đã phối hợp phát hiện, bắt giữ 5.413 vụ với 8.638 đối tượng vi phạm, thu giữ 1.382 khẩu súng các loại, 24,4 tấn thuốc nổ, 736 công cụ hỗ trợ và trên 76 tấn pháo các loại (Nguyễn Dịu, 2025). Những số liệu này phản ánh khối lượng công việc lớn và yêu cầu phối hợp thường xuyên giữa các lực lượng trong kiểm soát, ngăn chặn hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến các mặt hàng nguy hiểm trên tuyến biên giới.

Bên cạnh hoạt động phát hiện, bắt giữ và xử lý vi phạm, công tác tuyên truyền, vận động nhân dân giao nộp VK, VLN, CCHT và pháo cũng đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Theo báo cáo tổng kết Kế hoạch số 3535, các lực lượng đã vận động thu hồi trên 37.000 khẩu súng các loại, trên 1.000 kg thuốc nổ, gần 4.000 công cụ hỗ trợ và gần 3 tấn pháo; riêng lực lượng Bộ đội Biên phòng vận động nhân dân giao nộp trên 2.000 khẩu súng các loại và 133 kg pháo. Kết quả này cho thấy công tác phòng ngừa xã hội, vận động quần chúng và nâng cao ý thức chấp hành pháp luật đã được triển khai song song với các biện pháp đấu tranh trực tiếp. Việc thu hồi VK, VLN và pháo trong nhân dân góp phần hạn chế nguy cơ các vật phẩm nguy hiểm bị sử dụng trái phép, đồng thời tạo điều kiện để cơ quan chức năng quản lý, xử lý theo quy định.

Xét trên phạm vi cả nước, các số liệu công bố trong năm 2025 tiếp tục cho thấy tính chất phức tạp của tình hình vi phạm pháp luật trong lĩnh vực này. Theo thông tin của Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội, trong 6 tháng đầu năm 2025, lực lượng Công an đã phát hiện, bắt giữ 1.074 vụ với 2.303 đối tượng liên quan đến các hành vi chế tạo, sản xuất, mua bán, tàng trữ, vận chuyển và sử dụng trái phép VK, VLN, CCHT, đồng thời phát hiện 2.649 vụ với 3.430 đối tượng vi phạm pháp luật về pháo. Trong cùng kỳ, lực lượng chức năng vận động nhân dân giao nộp 10.318 khẩu súng các loại, 46.545 viên đạn, 665 lựu đạn, bom, mìn và đầu đạn, 966 kg thuốc nổ, 3.447 kíp nổ, 4.027 CCHT, 2.395,3 kg pháo cùng nhiều loại vật phẩm khác (Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội, Bộ Công an, 2025). Đây là số liệu trên phạm vi cả nước, không chỉ riêng các địa bàn biên giới. Tuy nhiên, các kết quả này cung cấp bối cảnh quan trọng để nhận diện quy mô công tác quản lý, phòng ngừa và đấu tranh trong lĩnh vực VK, VLN, CCHT và pháo. Đồng thời, chúng cho thấy cần tiếp tục kết hợp quản lý hành chính với các biện pháp nghiệp vụ, tuyên truyền và kiểm soát hoạt động mua bán, vận chuyển trên nhiều địa bàn, bao gồm khu vực biên giới.

Thực tiễn tại một số địa bàn biên giới cho thấy hoạt động vận chuyển pháo trái phép vẫn là vấn đề cần được quan tâm. Ngày 19/12/2025, Báo Nhân dân đưa tin Bộ đội Biên phòng tỉnh Lạng Sơn đấu tranh thành công chuyên án LS1225.2, bắt giữ bốn đối tượng và thu giữ 198,5 kg pháo nổ. Vụ việc được phát hiện vào tối 18/12/2025 tại khu vực mốc 979/1, thuộc thôn Hang Đoỏng, xã Quốc Khánh, tỉnh Lạng Sơn. Theo thông tin được công bố, các đối tượng vận chuyển pháo từ khu vực biên giới vào nội địa và khai nhận thực hiện việc vận chuyển để nhận tiền công (Quốc Đạt, Vi Toàn, 2025). Vụ việc cho thấy vai trò của hoạt động nắm tình hình, tổ chức đấu tranh chuyên án và phối hợp giữa các đơn vị Bộ đội Biên phòng trong phát hiện, ngăn chặn hành vi vận chuyển hàng cấm. Đồng thời, việc người trực tiếp vận chuyển thực hiện theo hình thức nhận tiền công đặt ra yêu cầu phải xác minh đầy đủ các tình tiết, làm rõ vai trò của từng cá nhân và những chủ thể có liên quan, trên cơ sở chứng cứ hợp pháp, nhằm xử lý đúng tính chất và mức độ vi phạm.

Báo Biên phòng thông tin ngày 15/01/2026 cho thấy yêu cầu kiểm soát không chỉ đặt ra đối với hoạt động vận chuyển trực tiếp mà còn liên quan đến phương tiện vận tải và hàng hóa lưu thông trên các tuyến giao thông kết nối khu vực biên giới với nội địa. Theo nguồn tin, ngày 13/01/2026, tại Quốc lộ 9, thuộc địa phận thôn Làng Vây, xã Lao Bảo, lực lượng Bộ đội Biên phòng cửa khẩu quốc tế Lao Bảo, tỉnh Quảng Trị, phối hợp với các đơn vị liên quan bắt giữ một đối tượng vận chuyển trái phép hàng cấm, thu giữ 30 hộp pháo hoa nổ có trọng lượng khoảng 54 kg (Hoài Nam, 2026). Hồ sơ ban đầu sau đó được bàn giao cho cơ quan điều tra Công an tỉnh để tiếp tục xử lý theo quy định pháp luật. Trường hợp này cho thấy hoạt động đấu tranh cần được triển khai liên tục từ khu vực cửa khẩu, địa bàn biên giới đến các tuyến giao thông liên quan; đồng thời nhấn mạnh vai trò phối hợp giữa lực lượng quản

lý biên giới và cơ quan điều tra trong tiếp nhận, xác minh, xử lý vụ việc. Tuy nhiên, đây là vụ việc điển hình được báo chí phản ánh, không thể sử dụng riêng lẻ để suy rộng thành xu hướng định lượng cho toàn bộ tuyến biên giới.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác đấu tranh vẫn đặt ra một số vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu và khắc phục. Trước hết, số liệu tổng hợp hiện được công bố chủ yếu phản ánh kết quả phát hiện, bắt giữ, thu giữ tang vật và vận động giao nộp; trong khi thông tin so sánh theo từng tuyến biên giới, từng nhóm hành vi, phương thức phạm tội và kết quả xử lý cuối cùng chưa được thể hiện đầy đủ trong các nguồn đã dẫn. Điều này gây khó khăn cho việc đánh giá mức độ biến động của tình hình, xác định địa bàn có nguy cơ cao và lượng hóa hiệu quả của từng biện pháp nghiệp vụ. Bên cạnh đó, việc đánh giá kết quả không nên chỉ dựa vào số vụ bắt giữ hoặc khối lượng tang vật thu được mà cần xem xét cả khả năng phát hiện sớm, hiệu quả triệt phá đường dây, mức độ tái diễn vi phạm, chất lượng phối hợp liên ngành và tác động của công tác tuyên truyền đối với nhận thức của cộng đồng. Ngoài ra, tính chất liên địa bàn của hoạt động mua bán, vận chuyển trái phép đặt ra yêu cầu tăng cường trao đổi thông tin giữa Bộ đội Biên phòng, Công an, Hải quan và chính quyền địa phương. Việc phát hiện người trực tiếp vận chuyển hoặc thu giữ tang vật mới chỉ là một khâu trong quá trình đấu tranh; hiệu quả xử lý còn phụ thuộc vào khả năng xác minh nguồn gốc, làm rõ các mối liên hệ liên quan và thu thập chứng cứ theo đúng quy định pháp luật. Cùng với đó, công tác tuyên truyền, vận động người dân giao nộp VK, VLN và pháo cần được duy trì thường xuyên, phù hợp với đặc điểm dân cư, điều kiện kinh tế - xã hội và ngôn ngữ tại từng địa bàn.

2.2. Những vấn đề đặt ra trong đấu tranh với tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ và pháo trên tuyến biên giới

Mặc dù công tác phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép VK, VLN, CCHT và pháo trên tuyến biên giới đã đạt được những kết quả tích cực, tình hình thực tiễn vẫn đặt ra nhiều vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu và giải quyết. Theo báo cáo tổng kết hai năm thực hiện Kế hoạch số 3535, các lực lượng Công an, Bộ đội Biên phòng và Hải quan đã phối hợp phát hiện, bắt giữ 5.413 vụ với 8.638 đối tượng vi phạm; thu giữ 1.382 khẩu súng các loại, 24,4 tấn thuốc nổ và trên 76 tấn pháo các loại (Thành Luân, 2025). Những số liệu này cho thấy quy mô và tính chất phức tạp của nhiệm vụ quản lý, kiểm soát trên tuyến biên giới, đồng thời đặt ra yêu cầu tiếp tục nâng cao năng lực phát hiện, ngăn chặn và xử lý vi phạm. Tuy nhiên, số liệu tổng hợp chưa phản ánh đầy đủ sự khác biệt giữa các tuyến, địa bàn, loại hành vi và phương thức hoạt động; vì vậy, cần tăng cường thống kê, phân tích dữ liệu theo từng nhóm tiêu chí để xác định chính xác những vấn đề nổi lên và lựa chọn biện pháp phòng ngừa phù hợp.

2.2.1. Yêu cầu nâng cao hiệu quả nắm tình hình và dự báo nguy cơ tội phạm ngày càng trở nên cấp thiết

Đặc điểm địa hình, điều kiện giao thông, hoạt động thương mại và dân cư ở khu vực biên giới có sự khác biệt đáng kể giữa các địa bàn, ảnh hưởng đến khả năng quản lý và kiểm soát của lực lượng chức năng. Trong khi đó, hành vi mua bán, vận chuyển trái phép có thể liên quan đến nhiều chủ thể và nhiều khâu khác nhau, từ giao dịch, vận chuyển đến tiêu thụ. Điều này đòi hỏi công tác quản lý không chỉ tập trung phát hiện vụ việc riêng lẻ mà còn phải chú trọng tổng hợp thông tin, xác minh mối liên hệ giữa các hành vi và đánh giá nguy cơ trên cơ sở chứng cứ khách quan. Vấn đề đặt ra là cần hoàn thiện cơ chế chia sẻ dữ liệu, nâng cao chất lượng phân tích tình hình và bảo đảm các nhận định nghiệp vụ được cập nhật, kiểm chứng thường xuyên, tránh tình trạng đánh giá chưa sát thực tế hoặc phân bổ nguồn lực chưa phù hợp.

2.2.2. Hiệu quả phối hợp giữa các lực lượng chức năng cần tiếp tục được nâng cao theo hướng đồng bộ, rõ trách nhiệm và bảo đảm tính liên tục trong xử lý vụ việc

Việc tổ chức hội nghị tổng kết Kế hoạch số 3535 ngày 9/12/2025 với sự tham gia của lực lượng Công an, Bộ đội Biên phòng và Hải quan cho thấy vai trò của cơ chế phối hợp liên ngành trong công tác phòng ngừa, đấu tranh với loại tội phạm này. Tuy nhiên, thực tiễn đặt ra yêu cầu phải bảo đảm thông tin được trao đổi kịp thời, hồ sơ và tang vật được bàn giao đúng quy định, đồng thời xác định rõ trách nhiệm của cơ quan chủ trì và cơ quan phối hợp. Đối với những vụ việc liên quan đến nhiều địa bàn, việc

thống nhất phương thức xác minh, đánh giá chứng cứ và xử lý pháp lý có ý nghĩa quan trọng nhằm hạn chế chồng chéo, bỏ sót thông tin hoặc kéo dài thời gian giải quyết. Do đó, cần tiếp tục chuẩn hóa quy trình phối hợp và xây dựng cơ chế đánh giá hiệu quả dựa trên kết quả thực chất, thay vì chỉ căn cứ vào số lượng kế hoạch hoặc hoạt động được tổ chức.

2.2.3. Sự phát triển của công nghệ thông tin đặt ra yêu cầu mới đối với công tác phát hiện và phòng ngừa hành vi vi phạm trên không gian mạng

Tại hội nghị nghiệp vụ ngày 01/8/2025, Bộ Công an đã đề cập việc ngăn chặn các trang mạng đăng tải nội dung quảng cáo mua bán, hướng dẫn chế tạo và sử dụng trái phép vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ và pháo; đồng thời nhấn mạnh việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý lĩnh vực này (Thành Luân, 2025). Vấn đề đặt ra là phải nâng cao năng lực phát hiện, xác minh thông tin trực tuyến, bảo đảm việc thu thập và sử dụng dữ liệu đúng thẩm quyền, đồng thời tăng cường phối hợp giữa các cơ quan chức năng. Bên cạnh đó, việc ứng dụng công nghệ cần đi đôi với chuẩn hóa dữ liệu, bảo đảm an toàn thông tin và kiểm soát quyền truy cập. Kết quả phân tích tự động chỉ nên được sử dụng như nguồn hỗ trợ xác minh, không thay thế việc kiểm tra, đánh giá chứng cứ theo quy định pháp luật.

2.2.4. Công tác tuyên truyền, vận động quần chúng cần tiếp tục được đổi mới để đáp ứng đặc điểm dân cư và điều kiện kinh tế - xã hội của từng địa bàn

Mặc dù kết quả vận động giao nộp VK, VLN, CCHT và pháo đã cho thấy vai trò tích cực của người dân, việc duy trì sự tham gia thường xuyên, tự nguyện và có trách nhiệm của cộng đồng vẫn là yêu cầu lâu dài. Những hạn chế về khả năng tiếp cận thông tin pháp luật, điều kiện sinh kế và nhận thức về hậu quả của hành vi vi phạm có thể ảnh hưởng đến hiệu quả phòng ngừa. Vì vậy, cần xác định rõ nội dung, đối tượng và hình thức tuyên truyền phù hợp; tăng cường hướng dẫn người dân nhận biết nguy cơ, cung cấp thông tin và xử lý an toàn khi phát hiện vật phẩm nghi nguy hiểm. Đồng thời, phải có cơ chế tiếp nhận, bảo mật thông tin và bảo vệ người cung cấp tin theo quy định để củng cố niềm tin của nhân dân đối với lực lượng chức năng.

2.2.5. Yêu cầu hoàn thiện cơ sở pháp lý, nâng cao năng lực chuyên môn và xây dựng hệ thống đánh giá hiệu quả công tác cần được đặt ra một cách đồng bộ

Luật Quản lý, sử dụng vũ khí, vật liệu nổ và công cụ hỗ trợ số 42/2024/QH15 có hiệu lực từ ngày 01/01/2025 đã tạo cơ sở pháp lý quan trọng cho công tác quản lý và đấu tranh với các hành vi vi phạm trong lĩnh vực này (Quốc hội, 2024). Tuy nhiên, việc triển khai trên thực tế đòi hỏi cán bộ thực thi nhiệm vụ phải nắm vững quy định pháp luật, quy trình nghiệp vụ và yêu cầu an toàn khi tiếp xúc với tang vật nguy hiểm. Đồng thời, cần xây dựng bộ tiêu chí đánh giá phản ánh cả kết quả phát hiện, xử lý, hiệu quả phối hợp, mức độ tái diễn vi phạm và tác động của công tác tuyên truyền. Giải quyết đồng bộ những vấn đề trên là điều kiện quan trọng để nâng cao chất lượng phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm, bảo đảm an ninh, trật tự và đáp ứng yêu cầu quản lý, bảo vệ biên giới trong tình hình mới.

2.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả đấu tranh với tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ và pháo trên tuyến biên giới

2.3.1. Nâng cao chất lượng công tác nắm tình hình, chủ động phòng ngừa và nhận diện nguy cơ tội phạm

Đây là giải pháp có ý nghĩa nền tảng, giúp các lực lượng chức năng chuyển từ xử lý vụ việc đã xảy ra sang chủ động phát hiện, ngăn chặn hành vi vi phạm từ sớm. Theo báo cáo tổng kết hai năm thực hiện Kế hoạch số 3535, các lực lượng Công an, Bộ đội Biên phòng và Hải quan đã phối hợp phát hiện, bắt giữ 5.413 vụ với 8.638 đối tượng vi phạm pháp luật về VK, VLN, CCHT và pháo trên tuyến biên giới. Kết quả này cho thấy yêu cầu duy trì thường xuyên công tác nắm tình hình, đánh giá nguy cơ và phối hợp xử lý vi phạm. Trên cơ sở đó cần tăng cường tổng hợp thông tin từ hoạt động quản lý địa bàn, kiểm tra, kiểm soát, tiếp nhận tin báo và các nguồn dữ liệu hợp pháp; phân tích đặc điểm vi phạm theo địa bàn, thời gian và nhóm hành vi để xác định trọng tâm phòng ngừa. Việc đánh giá nguy cơ phải dựa trên thông tin đã được kiểm chứng, thường xuyên cập nhật và phù hợp với điều kiện thực tế, tránh nhận định chủ quan hoặc gây ảnh hưởng đến hoạt động giao thương hợp pháp. Đồng thời, cần tổ chức sơ kết, tổng kết định kỳ để đánh giá hiệu quả các biện pháp đã triển khai, xác định hạn chế và kịp thời điều chỉnh phương án công tác.

2.3.2. Tăng cường phối hợp liên ngành trong tuần tra, kiểm soát và xử lý vi phạm

Hoạt động mua bán, vận chuyển trái phép các loại hàng hóa nguy hiểm có thể liên quan đến nhiều địa bàn, nhiều chủ thể và các khâu khác nhau. Vì vậy, cần duy trì cơ chế phối hợp thường xuyên giữa Bộ đội Biên phòng, Công an, Hải quan, chính quyền địa phương và các lực lượng liên quan, bảo đảm thống nhất trong trao đổi thông tin, xác minh vụ việc và xử lý theo thẩm quyền. Tại hội nghị tổng kết Kế hoạch số 3535 ngày 9/12/2025, cơ quan chức năng nhấn mạnh yêu cầu duy trì phối hợp giữa lực lượng Công an, Biên phòng và Hải quan; tăng cường kiểm tra, kiểm soát phương tiện vận tải, hàng hóa xuất nhập khẩu và kịp thời phát hiện, xử lý hành vi vi phạm tại khu vực biên giới, cửa khẩu. Từ yêu cầu này cần xác định rõ trách nhiệm của từng lực lượng, cơ quan chủ trì, cơ chế trao đổi thông tin và quy trình chuyển giao hồ sơ, tang vật. Các hoạt động tuần tra, kiểm soát cần được tổ chức phù hợp với chức năng, thẩm quyền và đặc điểm địa bàn, bảo đảm an toàn cho cán bộ thực thi nhiệm vụ và người dân. Đối với vụ việc có dấu hiệu liên quan đến nhiều địa phương hoặc có yếu tố xuyên biên giới cần chủ động phối hợp xác minh, làm rõ các chủ thể liên quan và xử lý theo quy định pháp luật.

2.3.3. Nâng cao hiệu quả điều tra, xác minh và xử lý các đường dây, đối tượng vi phạm

Công tác đấu tranh cần kết hợp chặt chẽ giữa phát hiện, ngăn chặn hành vi trực tiếp với xác minh nguồn gốc tang vật, làm rõ vai trò của những người có liên quan và thu thập chứng cứ phục vụ xử lý vụ việc. Báo cáo của Bộ Công an về tình hình 6 tháng đầu năm 2025 cho biết, lực lượng Công an đã phát hiện, bắt giữ 1.074 vụ với 2.303 đối tượng liên quan đến các hành vi chế tạo, sản xuất, mua bán, tàng trữ, vận chuyển và sử dụng trái phép VK, VLN, CCHT, đồng thời phát hiện 2.649 vụ với 3.430 đối tượng vi phạm pháp luật về pháo trên phạm vi cả nước. Những số liệu này phản ánh yêu cầu tiếp tục nâng cao hiệu quả phòng ngừa, phát hiện và xử lý vi phạm. Tuy nhiên, do đây là số liệu toàn quốc, không thể sử dụng trực tiếp để đánh giá riêng tình hình trên tuyến biên giới. Trong thực tiễn cần phân loại vụ việc theo tính chất, mức độ, loại tang vật và căn cứ pháp lý; bảo đảm việc giám định, thu giữ, bảo quản chứng cứ được thực hiện đúng quy trình. Việc xử lý phải đúng người, đúng hành vi, đúng thẩm quyền và bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của các bên. Sau mỗi vụ việc cần đánh giá nguyên nhân, điều kiện phát sinh và những hạn chế trong quản lý để bổ sung biện pháp phòng ngừa phù hợp.

2.3.4. Đẩy mạnh tuyên truyền, vận động quần chúng nhân dân tham gia phòng, chống tội phạm

Phòng ngừa xã hội là giải pháp quan trọng nhằm hạn chế nguy cơ người dân tham gia hoặc bị lôi kéo vào hoạt động mua bán, vận chuyển trái phép. Theo báo cáo tổng kết Kế hoạch số 3535, trong hai năm triển khai, các lực lượng đã vận động nhân dân giao nộp trên 37.000 khẩu súng các loại, trên 1.000 kg thuốc nổ, gần 4.000 CCHT và gần 3 tấn pháo các loại (Nguyễn Dịu, 2025). Đây là kết quả cho thấy ý nghĩa của việc kết hợp đấu tranh trực tiếp với tuyên truyền, vận động và thu hồi vật phẩm nguy hiểm trong cộng đồng. Để tiếp tục phát huy hiệu quả cần đa dạng hóa hình thức tuyên truyền thông qua sinh hoạt cộng đồng, hệ thống truyền thanh cơ sở, trường học và các nền tảng thông tin phù hợp; nội dung phải dễ hiểu, chính xác, phù hợp với ngôn ngữ và đặc điểm văn hóa của từng địa bàn. Cần chú trọng phổ biến quy định pháp luật, hậu quả của hành vi vi phạm, trách nhiệm pháp lý và cách thức thông báo cho cơ quan chức năng khi phát hiện vật phẩm nghi là vũ khí, vật liệu nổ hoặc pháo trái phép. Đồng thời, phát huy vai trò của người có uy tín trong cộng đồng, trưởng thôn, bản và các tổ chức đoàn thể; xây dựng cơ chế tiếp nhận thông tin thuận tiện, bảo mật và bảo vệ người cung cấp thông tin theo quy định pháp luật.

2.3.5. Tăng cường quản lý trên không gian mạng và ứng dụng khoa học, công nghệ

Sự phát triển của công nghệ số tạo điều kiện thuận lợi cho giao tiếp, giao dịch và vận chuyển hàng hóa nhưng cũng đặt ra yêu cầu phát hiện, ngăn chặn việc lợi dụng môi trường mạng để quảng cáo, môi giới hoặc tổ chức giao dịch trái phép. Tại hội nghị nghiệp vụ ngày 01/8/2025, Bộ Công an đã xác định yêu cầu tăng cường đấu tranh với các hành vi vi phạm, ngăn chặn thông tin quảng cáo mua bán và hướng dẫn chế tạo, sử dụng trái phép VK, VLN, CCHT và pháo, đồng thời đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý lĩnh vực này. Trên cơ sở đó cần nâng cao năng lực tiếp nhận, xác minh thông tin trên môi trường mạng; phối hợp với các đơn vị chuyên môn và doanh nghiệp cung cấp dịch vụ để xử lý nội dung vi phạm theo đúng thẩm quyền và quy định pháp luật. Đồng thời, cần phát triển cơ sở dữ liệu phục vụ quản

lý, đăng ký, cấp phép và theo dõi tang vật; chuẩn hóa quy trình chia sẻ thông tin giữa các lực lượng nhằm hạn chế trùng lặp, nâng cao khả năng kiểm chứng và hỗ trợ ra quyết định. Việc ứng dụng công nghệ phải gắn với yêu cầu bảo vệ dữ liệu cá nhân, bảo đảm an toàn hệ thống và kiểm soát quyền truy cập; không sử dụng kết quả phân tích tự động làm căn cứ duy nhất để kết luận hành vi vi phạm.

2.3.6. Hoàn thiện cơ chế pháp lý, nâng cao năng lực chuyên môn và trách nhiệm của lực lượng thực thi nhiệm vụ

Hiệu quả đấu tranh phụ thuộc đáng kể vào mức độ thống nhất trong áp dụng pháp luật, trình độ chuyên môn và khả năng xử lý tình huống của cán bộ. Luật Quản lý, sử dụng vũ khí, vật liệu nổ và công cụ hỗ trợ số 42/2024/QH15 có hiệu lực từ ngày 01/01/2025 (Quốc hội, 2024), tạo cơ sở pháp lý quan trọng cho công tác quản lý và phòng ngừa, đấu tranh với các hành vi vi phạm trong lĩnh vực này. Vì vậy, cần tiếp tục phổ biến, hướng dẫn thực hiện các quy định pháp luật hiện hành; rà soát những khó khăn, vướng mắc trong phối hợp và xử lý vụ việc để kiến nghị cơ quan có thẩm quyền giải quyết. Công tác đào tạo, bồi dưỡng cần tập trung vào kiến thức pháp luật, kỹ năng nhận diện và phân loại tang vật, quy trình thu thập, bảo quản chứng cứ, phối hợp liên ngành và xử lý tình huống nguy hiểm. Đối với vật phẩm nghi là vật liệu nổ phải tuân thủ quy trình an toàn và huy động lực lượng chuyên môn khi cần thiết. Cùng với đó cần tăng cường kiểm tra, giám sát việc thực thi công vụ, đề cao trách nhiệm người đứng đầu và đánh giá cán bộ dựa trên chất lượng công việc, tính tuân thủ pháp luật và hiệu quả phối hợp, thay vì chỉ căn cứ vào số lượng vụ việc được phát hiện.

3. Kết luận

Đấu tranh với tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép VK, VLN, CCHT và pháo trên tuyến biên giới là nhiệm vụ quan trọng, có ý nghĩa trực tiếp đối với việc bảo đảm an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội và bảo vệ cuộc sống bình yên của nhân dân. Trước những diễn biến phức tạp của tình hình tội phạm và sự đa dạng trong phương thức, thủ đoạn hoạt động, công tác đấu tranh cần được triển khai chủ động, đồng bộ, gắn kết chặt chẽ giữa phòng ngừa với phát hiện, ngăn chặn và xử lý vi phạm theo quy định pháp luật. Trong đó, nâng cao chất lượng nắm tình hình, tăng cường hiệu quả tuần tra, kiểm soát, đẩy mạnh phối hợp giữa các lực lượng chức năng và phát huy vai trò của quần chúng nhân dân là những yếu tố có ý nghĩa quyết định đối với hiệu quả thực hiện nhiệm vụ. Để đáp ứng yêu cầu trong tình hình mới cần tiếp tục hoàn thiện cơ chế phối hợp liên ngành, nâng cao năng lực chuyên môn của lực lượng thực thi nhiệm vụ, ứng dụng khoa học và công nghệ phù hợp, chú trọng tuyên truyền, phổ biến pháp luật và nâng cao nhận thức của người dân khu vực biên giới. Việc triển khai các giải pháp phải bảo đảm tính khả thi, phù hợp với đặc điểm từng địa bàn, tuân thủ pháp luật và được đánh giá bằng những tiêu chí cụ thể dựa trên dữ liệu thực tiễn. Ngoài ra, cần gắn công tác phòng, chống tội phạm với phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống nhân dân và xây dựng thế trận an ninh nhân dân vững chắc ở khu vực biên giới.

Tài liệu tham khảo

Nguyễn Dịu (2025). *Tiếp tục tăng cường phối hợp giữa lực lượng Công an, Biên phòng, Hải quan trên tuyến biên giới*. https://bocongan.gov.vn/bai-viet/tiep-tuc-tang-cuong-phoi-hop-giua-luc-luong-cong-an-bien-phong-hai-quan-tren-tuyen-bien-gioi-1765277114, ngày 9/12/2025.

Hoài Nam (2026). *Bắt giữ đối tượng vận chuyển trái phép 30 hộp pháo hoa nổ qua biên giới*. https://www.bienphong.com.vn/bat-giu-doi-tuong-van-chuyen-trai-phep-30-hop-phao-hoa-no-qua-bien-gioi-post499657.html, ngày 15/1/2026.

Quốc Đạt, Vi Toàn (2025). *Biên phòng Lạng Sơn triệt phá đường dây vận chuyển pháo nổ qua biên giới*, https://nhandan.vn/bien-phong-lang-son-triet-pha-duong-day-van-chuyen-phao-no-qua-bien-gioi-post931540.html, ngày 19/12/2025.

Thành Luân (2025). *Tăng cường đấu tranh, xử lý vi phạm về vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ và pháo*. https://bocongan.gov.vn/bai-viet/tang-cuong-dau-tranh-xu-ly-vi-pham-ve-vu-khi-vat-lieu-no-cong-cu-ho-tro-va-phao-1754266954, ngày 01/8/2025.

Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội, Bộ Công an (2025). *Hội ý nghiệp vụ bàn giải pháp phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm, vi phạm pháp luật về vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ và pháo*. https://canhsatquanlyhanhchinh.gov.vn/gioi-thieu/hoi-y-nghiep-vu-ban-giai-phap-phong-ngua-dau-tranh-voi-toi-pham-vi-pham-phap-luat-ve-vu-khi-vat-lieu-no-cong-3686, ngày 01/8/2025.

Quốc hội (2024). *Luật Quản lý, sử dụng vũ khí, vật liệu nổ và công cụ hỗ trợ*. Luật số 42/2024/QH15, ngày 29/6/2024, có hiệu lực từ ngày 01/01/2025.